Laulības šķiršana un laulāto atšķiršana

Rumānija

1 Kokios yra santuokos nutraukimo sąlygos?

Laulības šķiršanu var panākt uz abpusējas vienošanās pamata (izmantojot tiesas, administratīvu vai notariālu procedūru). Ja nav abpusējas vienošanās, laulību var šķirt tiesa.

2 Kokie yra santuokos nutraukimo pagrindai?

Atbilstīgi Civilkodeksa 373. pantam laulības šķiršana iespējama šādos gadījumos:
uz laulāto abpusējas vienošanās pamata;
ja attiecības starp laulātajiem ir nopietni pasliktinājušās un laulības turpinājums vairs nav iespējams;
pēc viena laulātā pieprasījuma pēc laulāto faktiskās šķirtības, kas ilgusi vismaz divus gadus;
pēc tā laulātā pieprasījuma, kura veselības stāvoklis padara laulības turpinājumu neiespējamu.

3 Kokios yra santuokos nutraukimo teisinės pasekmės:

3.1 asmeniniams sutuoktinių santykiams (pvz., teisei rinktis pavardę),

Vairs nepastāv laulātā statuss, un katrs no šķirtajiem laulātajiem var stāties jaunā laulībā.
Izbeidzot laulību ar laulības šķiršanu, laulātie var vienoties paturēt laulības laikā pieņemtos uzvārdus. Ja vienošanās nav, tiesa pienācīgi pamatotos gadījumos var atļaut laulātajiem paturēt laulības laikā lietotos uzvārdus. Ja nav ne vienošanās, ne tiesas nolēmuma, katrs laulātais atgriežas uzvārdā, kas viņam(-ai) bija pirms laulībām.

3.2 sutuoktinių turto padalijimui,

Laulības šķiršanas rezultātā laulāto mantisko attiecību regulējums laulāto starpā beidz pastāvēt ar dienu, kurā iesniegts laulības šķiršanas pieteikums. Taču katrs no laulātajiem vai — laulības šķiršanas uz abpusējas vienošanās pamata gadījumā — abi laulātie kopīgi var lūgt, lai laulības šķiršanas tiesa pasludina, ka laulāto mantisko attiecību regulējums beidza pastāvēt dienā, kad iestājās laulāto faktiskā šķirtība.
Ja kopīpašuma regulējums beidzas, šķirot laulību, bijušie laulātie paliek par kopīgā īpašuma kopīpašniekiem līdz to attiecīgo īpašuma daļu noteikšanai. Laulāto kopības izbeigšanas laikā katrs laulātais pārņem savu īpašumu, bet pēc tam tiek sadalīts kopīpašums un tiek nokārtoti parādi. Šajā nolūkā katra laulātā atbilstošā daļa tiek vispirms noteikta, vadoties pēc viņa(-as) ieguldījuma kopīpašuma iegādē un kopīgo saistību izpildē. Ja vien netiek pierādīts citādi, tiek prezumēts, ka laulāto ieguldījums bijis vienāds.
Neatkarīgi no uzturlīdzekļu došanas pienākuma starp bijušajiem laulātajiem un no kompensācijas piešķiršanas laulātais, kurš nav vainojams laulības šķiršanā un kurš laulības izbeigšanas rezultātā cieš materiālus zaudējumus, var pieprasīt, lai laulības šķiršanā vainojamais laulātais viņam(-ai) maksā kompensāciju. Ģimenes lietu tiesa izlemj šo pieprasījumu lēmumā par laulības šķiršanu.
Turklāt pēc laulības šķiršanas tiek zaudētas savstarpējās mantošanas tiesības.

3.3 sutuoktinių nepilnamečiams vaikams,

Tiklīdz ir izdots spriedums par laulības šķiršanu, ģimenes lietu tiesa lemj par attiecībām starp šķirtajiem vecākiem un nepilngadīgajiem bērniem. Parasti pēc laulības šķiršanas laulātajiem ir **kopīga vecāku vara pār bērniem**. Ģimenes lietu tiesa nosaka, ka nepilngadīgā bērna **domicils** ir tā vecāka mājas, kurās bērns parasti dzīvo, bet no bērna šķirtajam vecākam ir tiesības uz personiskiem kontaktiem ar bērnu. Tiesa nosaka katra vecāka **ieguldījumu** izdevumos, kas saistīti ar bērnu audzināšanu, izglītību, izglītošanu un arodmācībām.
Ja apstākļi mainās, ģimenes lietu tiesa var grozīt pasākumus saistībā ar šķirto vecāku tiesībām un pienākumiem attiecībā uz viņu nepilngadīgajiem bērniem, ja to pieprasa viens no vecākiem vai cits ģimenes loceklis, bērns, aizbildniecības iestāde, bērnu aizsardzības valsts iestāde vai prokurors.

3.4 pareigai suteikti išlaikymą kitam sutuoktiniui?

Laulības izbeigšanas rezultātā izbeidzas uzturlīdzekļu došanas pienākums starp laulātajiem. Šķirtajam laulātajam ir tiesības uz uzturlīdzekļiem, ja viņš(-a) atrodas finansiālās grūtībā tādas darbnespējas dēļ, kas radusies pirms laulības vai tās laikā, vai viena gada laikā pēc tās izbeigšanas (bet tikai, ja nespēju ir izraisījis ar laulību saistīts apstāklis).
Laulātais, kas sniedz pieteikumu par uzturlīdzekļiem, nevar pieprasīt arī kompensāciju. Ja laulība šķirta tikai tā laulātā vainas dēļ, kas ir atbildētājs, laulātais, kas ir prasītājs, var saņemt kompensāciju. Kompensāciju var piešķirt tikai, ja laulība ir ilgusi vismaz 20 gadus.

4 Ką praktikoje reiškia teisės terminas „gyvenimas skyrium (separacija)“?

Rumānijas tiesības neparedz “laulāto atšķiršanas” jēdzienu, paredzot tikai “laulāto faktiskās šķirtības” jēdzienu un tiesas ceļā veiktu īpašuma sadali. Šī ir situācija, kas jāpierāda tiesas priekšā. Ja laulāto faktiskā šķirtība ir ilgusi vismaz divus gadus, tas ir iemesls, lai tiesa šķirtu laulību.

5 Kokios yra gyvenimo skyrium (separacijos) nustatymo sąlygos?

6 Kokios yra gyvenimo skyrium (separacijos) nustatymo teisinės pasekmės?

7 Ką praktikoje reiškia terminas „santuokos pripažinimas negaliojančia“?

Laulība tiek atzīta par neesošu, ja ir pārkāpta kāda juridiska prasība attiecībā uz laulības līgumu. Laulību var atzīt par neesošu tikai ar tiesas lēmumu.
Laulības atzīšanas par neesošu sekas attiecas gan uz pagātni, gan uz nākotni; tiek uzskatīts, ka laulība nav notikusi.

8 Kokios yra santuokos pripažinimo negaliojančia sąlygos?

Absolūts pamats laulības atzīšanai par neesošu ir šādu juridisko prasību, kas saistītas ar laulības līgumu, pārkāpumi:
laulība noslēgta bez piekrišanas;
laulība noslēgta starp viena dzimuma personām;
laulību noslēgusi persona, kas jau sastāv citā laulībā;
laulība noslēgta starp personām, kas ir radinieki taisnā līnijā vai sānlīnijā līdz ceturtajai pakāpei ieskaitot;
laulību noslēgusi psihiski slima persona vai persona ar garīgiem traucējumiem;
laulība noslēgta bez nākamo laulāto piekrišanas vai šāda piekrišana nav dota atbilstīgi juridiski noteiktajai kārtībai;
laulību noslēdzis nepilngadīgais, kas jaunāks par 16 gadiem;
laulība noslēgta citā nolūkā, nevis nolūkā veidot ģimeni.

Relatīvs pamats laulības atzīšanai par neesošu ir:
ja to noslēdzis 16 gadus vecs nepilngadīgais uz ārsta slēdziena pamata, bet bez vecāka(-u), kas ir likumīgie aizbildņi, piekrišanas vai bez tās personas atļaujas, kam ir vecāku tiesības;
ja piekrišanai ir trūkumi: kļūda (attiecībā uz otra laulātā fizisko identitāti), krāpšana vai vardarbība;
ja to noslēgusi persona, kam īslaicīgi nav spriešanas spēju;
ja laulību noslēdzis vecāks adoptētājs un viņa aizbildnībā esošs nepilngadīgais.

9 Kokios yra santuokos pripažinimo negaliojančia teisinės pasekmės?

Līdz galīga tiesas sprieduma izdošanai laulātais, kurš labticīgi stājies spēkā neesošā vai par neesošu atzītā laulībā, patur savu kā laulātā spēkā esošā laulībā statusu, un bijušo laulāto mantiskajām attiecībām pēc analoģijas tiek piemērotas normas, kas attiecas uz laulības šķiršanu.
Laulības spēkā neesamība neietekmē bērnus, kas joprojām saglabā savu laulībā dzimušu bērnu statusu. Ciktāl tas attiecas uz vecāku un bērnu savstarpējām tiesībām un pienākumiem, pēc analoģijas ir piemērojamas normas, kas attiecas uz laulības šķiršanu.
Tiesas lēmums, ar kuru laulība tiek atzīta par spēkā neesošu vai neesošu, ir īstenojams attiecībā pret trešām personām; attiecīgi tiek piemērotas normas par laulāto mantisko attiecību regulējuma formalitātēm, laulības līguma publisko raksturu un laulības līguma neizpildāmību.
Laulības spēkā neesamību nevar īstenot attiecībā pret trešo personu saistībā ar aktu, ko šī persona iepriekš noslēgusi ar vienu no laulātajiem, ja vien nav izpildītas likumā noteiktās informācijas izpaušanas formalitātes saistībā ar prasību par spēkā neesamības pasludināšanu, vai prasību par neesamības pasludināšanu vai arī trešā persona pirms akta noslēgšanas nav bijusi citādi informēta par laulības spēkā neesamības pamatu.

10 Ar yra alternatyvių neteisminių priemonių, kuriomis su santuokos nutraukimu susijusius klausimus būtų galima išspręsti nesikreipiant į teismą?

Mediācija ir fakultatīva pirms tiesas procesa uzsākšanas. Procesa laikā tiesas iestādēm ir pienākums informēt puses par mediācijas iespējamību un tās izmantošanas priekšrocībām.
Ar mediācijas palīdzību var atrisināt domstarpības starp laulātajiem par vecāku tiesību īstenošanu, bērnu domicila noteikšanu, vecāku ieguldījumu bērna uzturlīdzekļu nodrošināšanā Mediators nodrošina, ka mediācijas rezultāts nebūs pretrunā ar bērna labākajām interesēm, mudina vecākus galveno uzmanību pievērst bērna vajadzībām un uzņemties vecāku atbildību, lai nodrošinātu, ka laulāto faktiskā šķirtība vai laulības šķiršana nelabvēlīgi neietekmē bērna audzināšanu un attīstību.
Mediācijas līgumam, kurā ietverta pušu vienošanās par vecāku tiesību īstenošanu, vecāku ieguldījumu bērnu uzturlīdzekļu nodrošināšanā un bērnu domicila noteikšanu, nepieciešama tiesas atļauja; tiesai ir pienākums pārliecināties, vai līgums atbilst bērna interesēm.
Ja laulātie piekrīt laulības šķiršanai un viņiem nav laulībā vai ārlaulībā dzimušu vai adoptētu nepilngadīgu bērnu, dzimtsarakstu nodaļas amatpersona vai notārs laulības noslēgšanas vietā vai vietā, kur bija reģistrēts laulāto pēdējais kopīgais domicils, var pasludināt, ka laulība izbeidzama uz laulāto vienošanās pamata, un izsniegt viņiem laulības šķiršanas apliecību.
Laulības šķiršanu uz laulāto vienošanās pamata notārs var pasludināt arī tad, ja ir laulībā vai ārlaulībā dzimuši vai adoptēti nepilngadīgi bērni, ja laulātie vienojas par visiem aspektiem saistībā ar uzvārdu, vecāku varas īstenošanu, bērnu domicila noteikšanu, personisko attiecību uzturēšanu un vecāku ieguldījuma noteikšanu saistībā ar izdevumiem, kas attiecas uz bērnu audzināšanu, izglītību, izglītošanu un arodmācībām.

11 Kur turėčiau pateikti prašymą (skundą) nutraukti santuoką, nustatyti gyvenimą skyrium (separaciją) arba santuoką pripažinti negaliojančia? Kokių formos reikalavimų reikia laikytis ir kokius dokumentus turėčiau pridėti prie prašymo?

Laulības šķiršanas pieteikums ir jāiesniedz **rajona tiesā** (*judecătoria*).
Teritoriālā piekritība ir rajona tiesai vietā, kur atrodas laulāto pēdējais kopīgais mājoklis. Ja laulātajiem nebija kopīga mājokļa vai ja neviens no laulātajiem vairs nedzīvo vietā, kur atradās viņu pēdējais kopīgais mājoklis, pieteikums iesniedzams tiesā, kurai ir jurisdikcija pār atbildētāja mājvietas atrašanās vietu. Taču, ja atbildētājam nav domicila Rumānijā un Rumānijas tiesām ir starptautiska jurisdikcija, pieteikums iesniedzams tiesā, kurai ir jurisdikcija pieteikuma iesniedzēja mājvietas atrašanās vietā. Ja ne pieteikuma iesniedzējam, ne atbildētājam nav domicila Rumānijā, puses var vienoties iesniegt laulības šķiršanas pieteikumu jebkurā Rumānijas tiesā. Ja šādas vienošanās nav, laulības šķiršanas pieteikums iesniedzams 5. sektora rajona tiesai Bukarestē.
Laulības šķiršanas pieteikumā līdztekus pavēstē ietvertajai informācijai jānorāda nepilngadīgo bērnu vārdi un uzvārdi. Lūgumam jāpievieno laulības apliecība, nepilngadīgo bērnu dzimšanas apliecību kopijas un, kur tas ir piemēroti, laulāto vienošanās pēc mediācijas.
Ja laulības šķiršanas pieteikuma pamatā ir pušu vienošanās, tam jābūt abu laulāto vai kopīga pilnvarotā pārstāvja, kas pilnvarots ar īpašu autentificētu pilnvaru, parakstītam. Ja pilnvarotais pārstāvis ir jurists, viņam(-ai) ir jāapliecina laulāto paraksti atbilstīgi likumam.
Pirmās instances tiesās pusēm jāierodas personiski, ja vien kāds no laulātajiem neizcieš brīvības atņemšanas sodu; ja vien nevar ierasties nopietnas slimības dēļ; ja vien tiesa nav izdevusi priekšrakstu attiecībā uz šo laulāto; ja vien viņa(-as) deklarētā dzīvesvieta neatrodas ārvalstīs vai ja nav citas situācijas, kas viņam(-ai) neļauj ierasties personiski; šādās situācijās attiecīgo personu var pārstāvēt jurists, pilnvarots pārstāvis vai, ja tas ir piemēroti, aizbildnis vai reģistrēts pārstāvis (*aizgādnis*). Ja līdz dienai, kad notiek izskatīšana pirmās instances tiesā, pieteikuma iesniedzējs atrodas nepamatotā prombūtnē un ierodas tikai atbildētājs, pieteikums noraidāms kā nepamatots.
Laulības šķiršanas tiesai (pat ja laulības šķiršanas pieteikumā tai nav lūgts to darīt) jāpieņem lēmums par vecāku varas īstenošanu, vecāku ieguldījumu izdevumos, kas saistīti ar bērnu audzināšanu un izglītību, bērnu domicilu un vecāku tiesībām uz personiskām attiecībām ar bērniem.
Pieteikumu par laulības atzīšanu par spēkā neesošu absolūta pamata dēļ var iesniegt jebkura ieinteresētā puse. Pieteikums par laulības atzīšanu par neesošu ir personisks pēc dabas un to nevar nodot mantiniekiem. Taču, ja pieteikumu iesniedzis viens no laulātajiem, to var turpināt jebkurš no viņa(-as) mantiniekiem.

12 Ar galima gauti teisinę pagalbą proceso išlaidoms padengti?

Juridisku palīdzību var saņemt, ievērojot nosacījumus, kas noteikti Valdības ārkārtas rīkojumā Nr. 51/2008 par juridisku palīdzību civillietās, kas ar grozījumiem un papildinājumiem apstiprināts ar Likumu Nr. 193/2008; ar turpmākiem grozījumiem.
Juridisku palīdzību var nodrošināt, atsevišķi vai kumulatīvi, kā jurista palīdzību, eksperta, tulkotāja vai tulka honorāra maksājumu, tiesu izpildītāja honorāra maksājumu un, runājot par izņēmumiem, kā juridisko izmaksu atlaides, apmaksu pa daļām vai atlikšanu.
Lai personas būtu tiesīgas saņemt pilnu juridisko palīdzību, to mēneša neto vidējiem ienākumiem uz vienu ģimenes locekli jābūt mazākiem par RON 300 pēdējos divos mēnešos pirms pieteikuma iesniegšanas. Ja ienākumi ir mazāki par RON 600, piešķirtais juridiskās palīdzības apjoms ir 50 %. Juridisko palīdzību proporcionāli pieteikuma iesniedzēja vajadzībām var piešķirt arī citās situācijās, kad procesa atsevišķās vai aplēstās izmaksas var ierobežot tiesas efektīvu pieejamību, piemēram, tāpēc ka ir atšķirīgas dzīvošanas izmaksas pieteikuma iesniedzēja dzīvesvietas valstī un Rumānijā.

13 Ar galima apskųsti teismo sprendimą dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium (separacijos) nustatymo arba santuokos pripažinimo negaliojančia?

Jaunajā Civilprocesa kodeksā paredzētais lēmuma pārsūdzības periods ir 30 dienas pēc lēmuma paziņošanas.

14 Ką turėčiau daryti, kad kitos valstybės narės teismo priimtas sprendimas dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium ar santuokos pripažinimo negaliojančia būtų pripažintas šioje valstybėje narėje?

Piemērojamais tiesību akts saistībā ar spriedumu par laulības šķiršanu ir Regula (EK) Nr. 2201/2003. Pieteikums iesniedzams tiesā, kurai ir jurisdikcija atbildētāja domicilā vai dzīvesvietā Rumānijā. Ja atbildētājam nav zināmas dzīvesvietas, pieteikums iesniedzams tiesā, kurai ir jurisdikcija pieteikuma iesniedzēja domicilā vai dzīvesvietā.

15 Į kurį teismą reikėtų kreiptis, siekiant užginčyti kitos valstybės narės teismo priimtą sprendimą dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium ar santuokos pripažinimo negaliojančia? Kokia tvarka taikoma šiais atvejais?

Lēmumu par atzīšanu var apstrīdēt, iesniedzot pieteikumu apelācijas tiesā, kam ir teritoriāla jurisdikcija, vai iesniedzot apelāciju Kasācijas un tiesiskuma augstajā tiesā.

16 Kokios valstybės teisė taikoma santuokos nutraukimo bylose kai sutuoktiniai negyvena šioje valstybėje narėje arba jų pilietybės skiriasi?

Lai noteiktu tiesības, kas piemērojamas starptautisko privāto tiesību attiecībām, Rumānijas tiesa piemēros vai nu *Padomes 2010. gada 20. decembra Regulu (ES) Nr.* 1259/2010, **ar kuru īsteno ciešāku sadarbību attiecībā uz tiesību aktiem, kas piemērojami laulības šķiršanai un laulāto atšķiršanai,** *vai Civilkodeksa* 2597. pantu un turpmākos pantus.

Laulātie var izvēlēties tās valsts tiesības, kurā atrodas viņu parastais kopīgais domicils vai kurā atradās viņu pēdējā parastā kopīgā dzīvesvieta (ja vismaz viens no viņiem tur dzīvo dienā, kad notiek vienošanās par piemērojamo tiesību izvēli); tās valsts tiesības, kuras pilsonis ir viens no laulātajiem; tās valsts tiesības, kur laulātie dzīvojuši vismaz trīs gadus; vai Rumānijas tiesības.

Ja laulātie nav izdarījuši izvēli, piemērojamās tiesības ir tās valsts tiesības, kurā atrodas viņu parastais kopīgais domicils, vai, ja tādas nav, tās valsts tiesības, kurā atradās laulāto pēdējais parastais kopīgais domicils (ja vismaz vienam laulātajam parastais domicils joprojām atrodas šajā valstī dienā, kad tiek iesniegts laulības šķiršanas pieteikums); ja vienam laulātajam nav parastā domicila, piemērojamas tās valsts tiesības, kuras pilsoņi abi laulātie bija laulības šķiršanas pieteikuma iesniegšanas dienā; vai, ja laulātajiem ir atšķirīgas pilsonības, tās valsts tiesības, kurā viņiem pēdējo reizi bija kopīga pilsonība (ja vismaz viens no viņiem joprojām ir šīs valsts pilsonis laulības šķiršanas pieteikuma iesniegšanas dienā). Visās citās situācijās piemērojamas Rumānijas tiesības.

Šī lapa ir daļa no tīmekļvietnes Tava Eiropa.
Mēs labprāt uzzinātu jūsu atsauksmes par sniegtās informācijas lietderību.

This webpage is part of an EU quality network

Lapa atjaunināta: 31/05/2021
Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.